KOMISSION SUOSITUS,

annettu 27 päivänä huhtikuuta 2004,

direktiivin 85/611/ETY liitteessä I olevassa C luettelossa säädetyn yksinkertaistetun tarjousesitteen sisällön tietyistä osista

(tiedoksiannettu numerolla K(2004) 1541/2)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2004/384/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 211 artiklan toisen luetelmakohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Sijoittajalle annettavien tietojen parantamiseksi arvopapereihin kohdistuvaa yhteistä sijoitustoimintaa harjoittavia yrityksiä (yhteissijoitusyritykset) koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 20 päivänä joulukuuta 1985 annettuun neuvoston direktiiviin 85/611/ETY[1] lisättiin yksinkertaistettua tarjousesitettä koskevia säännöksiä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2001/107/EY[2]. Yksinkertaistetun tarjousesitteen tarkoitus on antaa selkeät perustiedot, jotka sijoittajalla pitäisi olla ennen rahastoon tehtävää sijoitusta ja jotka keskimääräinen piensijoittaja voi helposti ymmärtää. Yksinkertaistetulla tarjousesitteellä pyritään myös helpottamaan yhteissijoitusyritysten osuuksien rajatylittävää markkinointia ja se on tarkoitettu koko yhteisön alueella käytettäväksi yhteiseksi markkinointivälineeksi. Kyseisissä säännöksissä korostetaan, että vastaanottavat jäsenvaltiot eivät saa vaatia tarjousesitteeseen mitään lisäyksiä tai muutoksia tekstin kääntämistä lukuun ottamatta.

(2) Yksinkertaistettu tarjousesite muodostaa keskeisen osan sijoittajansuojasta, joten olisi tarpeen selventää eräiden yksinkertaistettuun tarjousesitteeseen direktiivin 85/611/ETY liitteessä I olevan C luettelon mukaisesti sisällytettävien tietojen sisältöä ja esitystapaa. Direktiivin liitteessä I olevan C luettelon yhtenäinen tulkinta olisi varmistettava asianmukaisella tavalla ja mahdollisimman nopeasti ottaen huomioon säännösten viimeaikainen saattaminen osaksi jäsenvaltioiden kansallista lainsäädäntöä ja asianmukaisen täytäntöönpanon tarve.

---

[1] EYVL L 375, 31.12.1985, s. 3, direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2001/108/EY (EYVL L 41, 13.2.2001, s. 35).

[2] EYVL L 41, 13.2.2001, s. 20.

(3) Riittävää yhdenmukaisuuden tasoa ei voitaisi saavuttaa pelkästään selventämällä C luettelon luetelmakohtiin sisältyvien määritelmien sisältöä, koska yhdenmukaisuus perustuu erityisesti tiettyjen taloudellisiin tietoihin liittyvien suhdelukujen (kustannukset ja sijoitussalkun kiertonopeus) valintaan ja määrittelyyn. Näiden sijoittajalle annettavien tietojen kannalta keskeisten suhdelukujen määrittäminen ei kuulu komissiolle direktiivin 85/611/ETY 53 a artiklan nojalla annettuihin sääntelyvaltuuksiin. Koska suhdelukujen valinta ja rakenne eivät kuulu komissiolle direktiivin nojalla annettuihin sääntelyvaltuuksiin, tällä hetkellä ainoa käytettävissä oleva väline, jolla voidaan tukea C luettelon asian kannalta merkityksellisten osien yhtenäistä ja kattavaa tulkintaa, on komission suositus.

(4) Yhteissijoitusyrityksen tavoitteita koskevan kuvauksen pitäisi antaa sijoittajille tietoja yhteissijoitusyrityksen sijoitustavoitteista. Tämän vuoksi yksinkertaistetun tarjousesitteen olisi sisällettävä tiivistetyssä muodossa asianmukainen kuvaus sijoitusten odotetusta kehityksestä, kolmansilta mahdollisesti saaduista vakuuksista (jotka suojaavat sijoittajia esimerkiksi kurssiromahdukselta), sijoitusten vähimmäistuotto-odotuksista sekä indeksien seuraamiseen liittyvistä tavoitteista.

(5) Direktiivin 85/611/ETY 24 a artiklan 1 ja 2 kohdassa asetettujen vaatimusten mukaisesti yhteissijoitusyrityksen sijoituspolitiikkaa on kuvattava yksinkertaistetussa tarjousesitteessä siten, että keskimääräinen sijoittaja ymmärtää tavan ja menetelmät, jolla sijoitustavoitteet aiotaan saavuttaa, ja kiinnittää huomiota yhteissijoituksen ominaispiirteisiin. Tämän vuoksi yksinkertaistetussa tarjousesitteessä olisi annettava lyhyt kuvaus sijoituskohteiden pääluokista, yhteissijoitusyrityksen salkunhoitostrategiasta – kiinnittäen huomiota mahdollisiin riskikeskittymäprofiileihin – sekä yhteissijoitusyrityksen sijoituskohteina olevien joukkovelkakirjojen keskeisistä ominaisuuksista. Yksinkertaistetun tarjousesitteen olisi myös sisällettävä tietoja rahoitusjohdannaisista, varojenhoitotavasta ja indeksirahastojen osalta indeksien seuraamisessa noudatettavasta strategiasta.

(6) Direktiivin 85/611/ETY 24 a artiklan 1 ja 3 kohdassa säädettyjen suojatoimenpiteiden mukaisesti keskimääräisen sijoittajan olisi voitava ymmärtää yhteissijoitusyrityksen riskiprofiili ja hänelle olisi annettava riittävät tiedot sijoitukseen liittyvistä riskeistä. Yksinkertaistetun tarjousesitteen olisi tämän vuoksi sisällettävä lyhyt, helposti ymmärrettävä kuvaus kaikista yhteissijoitusyritykseen liittyvistä olennaisista riskeistä. Olisi myös kehotettava jäsenvaltioita vaatimaan, jos ne pitävät sitä tarpeellisena tavanomaisen tietojen julkistamiskäytännön ja voimassa olevien sijoittajansuojastandardien perusteella, että näitä tietoja täydennetään yhteissijoitusyrityksen volatiliteettiin perustuvalla kvantitatiivisella riski-indikaattorilla edellyttäen, että näitä riski-indikaattoreita yhdenmukaistavaa työtä jatketaan.

(7) Yhteissijoitusyritysten aiemman kehityksen esitystapaa olisi selvennettävä, jotta voidaan välttää harhaanjohtavien tietojen antamista sijoittajille ja parantaa heidän mahdollisuuksiaan vertailla yhteisön alueella toimivia yhteissijoitusyrityksiä.

(8) Yksinkertaistetun tarjousesitteen selkeyden ja tiiviyden vuoksi verojärjestelmää koskevat tiedot olisi rajoitettava kuvaukseen verojärjestelmästä, jota sovelletaan yhteissijoitusyritykseen sen kotijäsenvaltiossa. Sijoittajainformaation asianmukaisuuden vuoksi näihin tietoihin olisi liitettävä huomautus siitä, että

yksittäinen sijoittaja voi joutua maksamaan muitakin veroja, koska lopullinen verotus riippuu verosäännöksistä, joita sovelletaan yksittäiseen sijoittajaan tai tapaukseen.

(9) Jotta voidaan varmistaa tehokas sijoittajansuoja ja lisätä sijoittajien luottamusta sijoitusrahastoalaan, yksinkertaistetussa tarjousesitteessä olisi ilmoitettava läpinäkyvästi kaikki kustannukset, jotka sijoittajat todellisuudessa joutuvat sijoituksistaan maksamaan. Tämän vuoksi olisi ilmoitettava TER-luku (Total Expense Ratio), joka osoittaa sijoitusrahaston toimintakustannusten kokonaismäärän. Olisi myös tarpeen selventää, kuinka TER-luku lasketaan. Koska merkintä- ja lunastuspalkkiot ja muut sijoittajan suoraan maksamat kulut eivät sisälly TER-lukuun, ne olisi ilmoitettava erikseen samoin kuin kaikki muut TER-lukuun kuulumattomat kulut mukaan lukien kaupankäyntikulut, kun kotijäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset katsovat niiden olevan saatavilla. Joka tapauksessa olisi ilmoitettava vakiokaavalla laskettu sijoitussalkun kiertonopeus, joka antaa lisätietoa kaupankäyntikulujen merkityksestä.

(10) Palkkionjakosopimuksissa ja vastaavissa palkkiojärjestelyissä sovelletaan erilaisia markkinakäytänteitä, joten niistä olisi annettava sijoittajalle riittävästi tietoja. Sijoittajille annettavien tietojen läpinäkyvyyden vuoksi yksinkertaistetussa tarjousesitteessä olisi ilmoitettava kyseisistä sopimuksista tai järjestelyistä. Sijoittajia olisi myös kehotettava tutustumaan varsinaiseen rahastoesitteeseen, jossa on yksityiskohtaiset tiedot näistä järjestelyistä; näin he voivat ymmärtää, kenelle kulut maksetaan ja ratkaistaanko mahdolliset eturistiriidat sijoittajien etujen mukaisesti.

(11) Muun muassa kansallisilla markkinoilla tehdyt kuluttajatutkimukset osoittavat, että sijoittajien tarpeet olisi otettava paremmin huomioon tuotetietojen ja rajatylittävän vertailukelpoisuuden osalta, jotta voidaan toteuttaa todelliset sijoittajaystävälliset markkinat yhteissijoitusyrityksiä varten. Jäsenvaltioiden olisi mahdollisuuksien mukaan jatkettava – erityisesti tämän suosituksen mukaisesti – tällä alalla toteutettujen toimien testausta ja raportoitava siitä komissiolle. Komissio voi harkita, onko tarpeen ehdottaa lainsäädäntötoimenpiteitä, joissa hyödynnetään saatuja kokemuksia ja tämän suosituksen täytäntöönpanosta jäsenvaltioilta saatua palautetta,

SUOSITTELEE:

1. Direktiivin 85/611/ETY liitteessä I olevan C luettelon toisessa otsakkeessa tarkoitettujen sijoituksia koskevien tietojen osalta jäsenvaltioille suositellaan, että ne soveltavat seuraavia tulkintoja:

1.1. Ilmaisun ”lyhyt kuvaus yhteissijoitusyrityksen tavoitteista” tulkinta

Jäsenvaltioille suositellaan, että ne tulkitsevat ensimmäisessä luetelmakohdassa olevan ilmaisun ”*lyhyt kuvaus yhteissijoitusyrityksen tavoitteista*” tarkoittavan seuraavia tietoja:

a) tiivistetty asianmukainen kuvaus yhteissijoitusyritykseen tehtyjen sijoitusten odotetusta kehityksestä;

b) selkeä lausuma kolmansilta saaduista sijoittajia suojaavista vakuuksista ja niihin liittyvistä mahdollisista rajoituksista;

c) tarvittaessa lausuma, jonka mukaan yhteissijoituksen tavoite on indeksin tai indeksien seuraaminen, sekä riittävät tiedot, joiden perusteella sijoittajat voivat

tunnistaa indeksin tai indeksit ja todeta, missä laajuudessa seuraamista harjoitetaan.

1.2. Ilmaisun ”sijoitusrahaston tai sijoitusyhtiön sijoituspolitiikka” tulkinta:

Jäsenvaltioille suositellaan, että ne tulkitsevat ensimmäisessä luetelmakohdassa olevan ilmaisun ”*sijoitusrahaston tai sijoitusyhtiön sijoituspolitiikka*” tarkoittavan seuraavia tietoja edellyttäen, että ne ovat olennaisia:

a) sijoitusten kohteena olevien rahoitusvälineiden pääluokat;

b) teollisuusalaa, maantieteellistä aluetta tai muita markkinasektoreita tai tietyntyyppisiä omaisuuseriä koskeva yhteissijoitusyrityksen mahdollinen strategia, esimerkiksi sijoitukset voimakkaasti kasvavien talouksien rahoitusvälineisiin;

c) tarvittaessa huomautus siitä, että vaikka yhteissijoitusyritys joutuu noudattamaan kattavia lainsäädännöllisiä ja muita sääntöjä ja rajoja, riskikeskittymiä voi esiintyä tietyissä tiukemmin rajatuissa omaisuuserien luokissa sekä tiukemmin rajatuilla taloudellisilla ja maantieteellisillä sektoreilla;

d) jos yhteissijoitusyritys sijoittaa joukkovelkakirjoihin, tieto niiden duraatiosta ja luokitusvaatimuksista sekä siitä, ovatko kyseessä yritysten vai valtioiden liikkeeseen laskemat joukkovelkakirjalainat;

e) jos yhteissijoitusyritys käyttää rahoitusjohdannaisia, tieto siitä, tapahtuuko tämä yhteissijoitusyrityksen tavoitteiden saavuttamiseksi vai ainoastaan suojaustarkoituksessa;

f) tieto siitä, liittyykö yhteissijoitusyrityksen varojenhoitotapa johonkin vertailuarvoon (benchmark), ja erityisesti siitä, onko yhteissijoitusyrityksen tavoitteena seurata jotakin indeksiä ja mikä on kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi noudatettava strategia;

g) tieto siitä, perustuuko yhteissijoitusyrityksen varojenhoitotapa taktiseen nopeatempoiseen varojen allokointiin ja salkun sisältöön usein tehtyihin muutoksiin.

1.3. Yhteissijoitusyrityksen tavoitteiden ja sijoituspolitiikan esittäminen samassa kohdassa

Kotijäsenvaltioille suositellaan, että ne sallivat, että 1.1 ja 1.2 kohdan mukaisesti vaaditut tiedot esitetään yksinkertaistetussa tarjousesitteessä yhtenä kohtana (esimerkiksi indeksien seuraamista koskevat tiedot) edellyttäen, että yhdistetyt tiedot eivät aiheuta sekaannusta yhteissijoitusyrityksen tavoitteiden ja sijoituspolitiikan suhteen. Tietojen esittämisjärjestyksessä voidaan ottaa huomioon yhteissijoitusyritysten yksilölliset sijoitustavoitteet ja -politiikat.

1.4. Ilmaisun ”lyhyt arvio rahaston riskiprofiilista” tulkinta

Jäsenvaltioille suositellaan, että ne tulkitsevat toisessa luetelmakohdassa olevan ilmaisun ”*lyhyt arvio yhteissijoitusyrityksen tavoitteista*” tarkoittavan seuraavia tietoja:

1.4.1. Annettavien tietojen yleinen rakenne

a) lausuma siitä, että sijoitusten arvo voi paitsi nousta myös laskea ja että sijoittajat saattavat menettää osan sijoittamistaan varoista;

b) lausuma siitä, että yksityiskohtaiset tiedot kaikista yksinkertaistetussa tarjousesitteessä mainituista riskeistä ovat saatavilla varsinaisessa rahastoesitteessä;

c) kuvaus sijoittajiin kohdistuvista sijoituksiin liittyvistä riskeistä, jos ne ovat olennaisia toteutuvan riskin vaikutuksen ja todennäköisyyden perusteella.

1.4.2. Riskien kuvauksia koskevat tarkennukset

1.4.2.1. Erityiset riskit

Edellä 1.4.1.c kohdassa mainittuun kuvaukseen pitäisi liittää lyhyt ja helposti ymmärrettävä selvitys riskeistä, jotka liittyvät tiettyyn sijoituspolitiikkaan tai -strategiaan taikka yhteissijoitusyrityksen toiminnan kannalta merkityksellisiin markkinoihin tai omaisuuseriin; näitä ovat muun muassa:

a) riski siitä, että omaisuusluokan koko markkina taantuu, mikä vaikuttaa omaisuuserien hintoihin ja arvoon (markkinariski);

b) riski siitä, että liikkeeseenlaskija tai vastapuoli ei suoriudu velvoitteistaan (luottoriski);

c) riski siitä, että selvitys toivotulla tavalla, koska vastapuoli ei maksa tai toimita arvopaperia ajoissa tai odotetulla tavalla (selvitysriski), jos tämä riski on ehdottomasti merkityksellinen;

d) riski siitä, että position muuttaminen rahaksi ei onnistu toivotussa ajassa eikä kohtuulliseen hintaan (likviditeettiriski);

e) riski siitä, että valuuttakurssien muutokset vaikuttavat sijoituksen arvoon (valuuttakurssi- tai valuuttariski);

f) säilytyksessä olevien varojen menettämisen riski, joka voi johtua säilyttäjän tai alisäilyttäjän maksukyvyttömyydestä, huolimattomuudesta tai petollisesta toiminnasta (säilyttäjäriski);

g) omaisuuserien tai markkinoiden keskittymiseen liittyvät riskit.

1.4.2.2. Horisontaaliset riskitekijät

Edellä 1.4.1.c kohdassa tarkoitetussa kuvauksessa olisi mainittava myös seuraavat tuotteeseen mahdollisesti vaikuttavat tekijät, jos ne ovat olennaisia:

a) tuottoriski mukaan lukien yksittäisten rahastojen valinnasta riippuva riskitasojen vaihtelu sekä kolmansilta saatujen vakuuksien olemassaolo, puuttuminen tai niihin liittyvät rajoitukset;

b) pääomaan kohdistuvat riskit mukaan lukien osuuksien lunastuksista/mitätöinneistä ja sijoitusten tuoton ylittävistä suorituksista aiheutuva sijoitussalkun eroosio;

c) palveluntarjoajan tai vakuuden antajana toimivan kolmannen toimintaan liittyvä riski, kun sijoitustuotteeseen tehtävä sijoitus on ennemminkin suora sijoitus sijoituspalveluntarjoajaan eikä ainoastaan sen hallussa oleviin varoihin;

d) joustavuuden puute sekä tuotteen sisällä (mukaan lukien ennenaikaisen luovutuksen tarpeeseen liittyvä riski) että vaihdettaessa palveluntarjoajaa;

e) inflaatioriski;

f) epävarmuus verojärjestelmän kaltaisten ympäristötekijöiden säilymisestä ennallaan.

1.4.2.3. Julkistettavien tietojen mahdollinen priorisointi

Jotta riskeistä ei anneta harhaanjohtavaa kuvaa, jäsenvaltioille suositellaan, että ne harkitsevat sen vaatimista, että esitettäessä tietoja riskit priorisoidaan niiden vakavuuden ja olennaisuuden perusteella, jotta voidaan korostaa yhteissijoitusyrityksen yksilöllistä riskiprofiilia.

1.4.3. Synteettisen riski-indikaattorin julkistaminen

Jos yhteissijoitusyritys on toiminut vähintään vuoden ajan, kotijäsenvaltioita pyydetään harkitsemaan sen vaatimista, että edellä 1.4.1.c kohdassa tarkoitettua kuvausta täydennetään yhdellä sanalla tai luvulla ilmaistulla riski-indikaattorilla, joka perustuu yhteissijoitusyrityksen sijoitussalkun volatiliteettiin; tällöin

a) yhteissijoitusyrityksen sijoitussalkun volatiliteetilla olisi mitattava yhteissijoitusyrityksen tuottojen hajontaa;

b) yhteissijoitusyrityksen tuottoja laskettaessa olisi otettava huomioon sen kaikkien varojen nettoarvo tietyllä ajanjaksolla (esimerkiksi päivittäinen nettoarvo, mikäli tämä on yhteissijoitusyrityksen toimintaa valvovien toimivaltaisten viranomaisten hyväksymä laskemistiheys) laskemalla yhteen yhteissijoitusyrityksen varat samalla laskemistiheydellä.

1.5. Ilmaisun ”sijoitusrahaston tai sijoitusyhtiön viimeaikainen tuloskehitys (soveltuvin osin)” tulkinta

Jäsenvaltioille suositellaan, että ne tulkitsevat kolmannessa luetelmakohdassa olevan ilmaisun ”*sijoitusrahaston tai sijoitusyhtiön viimeaikainen tuloskehitys (soveltuvin osin) sekä varoitus, että tämä ei osoita tulevaa kehitystä*” tarkoittavan seuraavia tietoja:

1.5.1 Aiempaa kehitystä koskevat tiedot

a) Yhteissijoitusyrityksen sijoitusten aiempi kehitys pylväskaaviona, joka kuvaa vuotuisia tuottoja viimeisten kymmenen peräkkäisen kokonaisen vuoden ajalta. Jos yhteissijoitusyritys on toiminut alle kymmenen vuotta mutta vähintään yhden vuoden ajan, suositetaan että vuotuiset nettotuotot (joista on vähennetty verot ja kulut) ilmoitetaan niin monelta vuodelta kuin mahdollista.

b) Jos yhteissijoitusyrityksen salkunhoito perustuu vertailuarvoon tai sen kustannusrakenteeseen sisältyy vertailuarvon perusteella laskettu tuottosidonnainen palkkio, yhteissijoitusyrityksen sijoitusten aiemmasta kehityksestä annettaviin tietoihin olisi sisällytettävä vertailu sen vertailuarvon aiemman kehityksen kanssa, johon yhteissijoitusyrityksen salkunhoito perustuu tai jonka perusteella tuottosidonnainen palkkio lasketaan. Jäsenvaltioille suositellaan, että ne vaativat, että vertailu suoritetaan esittämällä vertailuarvon ja yhteissijoitusyrityksen sijoitusten aiempi kehitys samassa pylväskaaviossa ja/tai erikseen.

1.5.2. Tiedot kumulatiivisesta (keskimääräisestä) kehityksestä

Lisäksi jäsenvaltioita kehotetaan harkitsemaan, että ne vaativat tietojen julkistamista joko rahaston kumulatiivisesta tuotosta tai kumulatiivisesta keskimääräisestä tuotosta tiettyjen ajanjaksojen aikana (esimerkiksi 3, 5 ja 10 vuotta). Jos jäsenvaltiot soveltavat jompaakumpaa annetuista vaihtoehdoista, niitä kehotetaan vaatimaan rahaston kehityksen vertaamista vertailuarvon kumulatiiviseen tai keskimääräiseen kumulatiiviseen kehitykseen, jos vertailua vaaditaan 1.5.1.b kohdan nojalla.

1.5.3. Merkintä- ja lunastuspalkkioiden pois jättäminen yksinkertaistetusta tarjousesitteestä ja siitä ilmoittaminen

Voimassa oleviin säännöksiin perustuvat standardit huomioon ottaen jäsenvaltioille suositellaan, että ne harkitsevat, onko merkintä- ja lunastuspalkkiot otettava huomioon laskettaessa rahaston tuottokehitystä. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin vaadittava, että tietojen mahdollinen pois jättäminen tarjousesitteestä edellyttää asianmukaista lausumaa, jossa lukijan huomio kiinnitetään tähän seikkaan. Jäsenvaltioita kehotetaan kannustamaan toimivaltaisia viranomaisiaan, että ne varmistavat jatkuvan lähentymisen standardeihin, jotka on laadittu tuottokehityksen laskentaa koskevien parhaiden käytänteiden mukaisesti.

1.5.4. Vertailuarvon ilmoittaminen

Jäsenvaltioita kehotetaan harkitsemaan, että ne vaativat kaikkien lainkäyttöalueellaan toimiluvan saaneiden yhteissijoitusyritysten julkistavan vertailuarvonsa, vaikka yhteissijoitusyritysten sijoitustavoitteissa ei suoraan mainittaisi vertailuarvoa.

2. Direktiivin 85/611/ETY liitteessä I olevan C luettelon kolmannessa otsakkeessa tarkoitettujen taloudellisten tietojen osalta jäsenvaltioille suositellaan, että ne soveltavat seuraavia tulkintoja:

2.1. ”Verojärjestelmän” tulkinta

Jäsenvaltioille suositellaan, että ne tulkitsevat ensimmäisessä luetelmakohdassa olevan käsitteen ”*verojärjestelmä*” tarkoittavan seuraavia tietoja:

a) verojärjestelmä, jota sovelletaan yhteissijoitusyritykseen sen kotijäsenvaltiossa;

b) lausuma, jossa sijoittajille muistutetaan, että yksittäisten sijoittajien saamien tulojen tai myyntivoittojen verotus riippuu yksittäisen sijoittajan aseman ja/tai pääoman sijoituspaikan mukaan sovellettavasta verolaista, ja mikäli sijoittajat ovat epävarmoja verotuksellisesta asemastaan, heidän tulisi mahdollisuuksien mukaan olla yhteydessä paikallisiin organisaatioihin tai muihin asiantuntijoihin.

2.2. Ilmaisujen ”osto- ja myyntipalkkiot” sekä ”muut mahdolliset kulut ja maksut” tulkinta

2.2.1. Annettavien tietojen yleinen sisältö

Jäsenvaltioille suositellaan, että ne tulkitsevat toisessa ja kolmannessa luetelmakohdassa olevien ilmaisujen ”*osto- ja myyntipalkkiot*” sekä ”*muut mahdolliset kulut ja maksut jaoteltuina niihin, jotka maksaa osuudenhaltija, ja niihin, jotka maksetaan sijoitusrahaston tai sijoitusyhtiön varoista*” tarkoittavan seuraavia tietoja:

a) liitteessä I esitetyllä tavalla laskettu kulujen kokonaissuhde eli TER-luku (Total Expense Ratio) lukuun ottamatta vastaperustettuja yhteissijoitusyrityksiä, joiden TER-lukua ei voida vielä laskea;

b) ennakkoarvioon perustuvat tiedot odotetusta kustannusrakenteesta eli mahdollisuuksien mukaan kaikki tiedossa olevat kustannukset liitteessä I olevan luettelon mukaisesti esitettynä, jotta sijoittajat voivat kohtuullisen luotettavasti määrittää odotettavissa olevat kustannukset;

c) kaikki sijoittajalta suoraan veloitettavat osto- ja myyntipalkkiot ja muut kulut;

d) tieto kaikista muista kuluista, jotka eivät sisälly TER-lukuun, mukaan lukien kaupankäyntikulut, kun kotijäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset katsovat niiden olevan saatavilla;

e) liitteessä II olevan kaavan mukaan laskettu sijoitussalkun kiertonopeus, joka antaa lisätietoa kaupankäyntikulujen merkityksestä;

f) tieto palkkionjakosopimuksista ja palkkionpalautuksista (soft commissions).

Edellä ensimmäisen kohdan f alakohdassa esitetyn vaatimuksen ei pitäisi tulkita tarkoittavan, että yksittäisiä sopimuksia tai palkkioita pidetään ilman muuta direktiivin 85/611/ETY (ja erityisesti sen 5 f artiklan 1 kohdan b alakohdan) tai kansallisten säännösten mukaisena. Nykyiset markkinakäytänteet huomioon ottaen jäsenvaltioita pyydetään vaatimaan yhteissijoitusyrityksiltä, että ne harkitsevat, missä määrin voimassa olevat palkkionjakosopimukset ja muut vastaavat palkkiojärjestelyt hyödyttävät yksinomaan yhteissijoitusyrityksiä.

Jäsenvaltioita kehotetaan vaatimaan, että yksinkertaistetussa tarjousesitteessä viitataan varsinaiseen rahastoesitteeseen, jossa on yksityiskohtaiset tiedot kyseisistä järjestelyistä; näin sijoittajat voivat hankkia tiedot siitä, kenelle kulut maksetaan ja kuinka mahdolliset eturistiriidat ratkaistaan sijoittajan etujen mukaisesti. Jäsenvaltioita kehotetaan tämän vuoksi varmistamaan, että yksinkertaistetussa tarjousesitteessä annetut tiedot ovat tiiviissä muodossa.

2.2.2 Tarkennukset ”palkkionjakosopimusten” ja ”palkkionpalautusten” käsitteisiin

2.2.2.1 ”Palkkionjakosopimukset”

Jäsenvaltioille suositellaan, että ne luokittelevat palkkionjakosopimuksiksi ne sopimukset, joissa yhteissijoitusyrityksen varoista suoraan tai välillisesti palkkion saanut taho suostuu jakamaan palkkion muun tahon kanssa; kyseinen toinen taho maksaa näin ollen palkkionjakosopimuksen mukaisesti kuluja, jotka tavallisesti katettaisiin suoraan tai välillisesti yhteissijoitusyrityksen varoista.

Lisäksi jäsenvaltioille suositellaan, että ne pitävät seuraavia sopimuksia edellisessä kohdassa tarkoitettuina palkkionjakosopimuksina:

a) palkkionjakosopimukset, jotka koskevat yhteissijoitusyrityksen rahastoyhtiön ja arvopaperivälittäjän välisiä kaupankäyntikuluja, kun välittäjä suostuu jakamaan rahastoyhtiön kanssa kaupankäyntikulut, jotka yhteissijoitusyritys maksaa välittäjälle kauppojen toteuttamisesta;

b) yhteissijoitusyrityksen rahastoyhtiön ja toisen rahaston (tai sen rahastoyhtiön) väliset palkkionjakosopimukset rahasto-osuusrahastoissa, kun yhteissijoitusyrityksen sijoittaessa rahastoon kohderahasto (tai sen rahastoyhtiö) maksaa osan sijoitukseen liittyvistä yhteissijoitusyritykseltä suoraan (merkintä- tai lunastuspalkkiot) tai välillisesti (TER) perittävistä kuluista yhteissijoitusyrityksen rahastoyhtiölle.

2.2.2.2. ”Palkkionpalautukset”

Jäsenvaltioille suositellaan, että ne pitävät palkkionpalautuksina kaikkea taloudellista hyötyä (selvitys- ja toteutuspalveluja lukuun ottamatta), jonka salkunhoitaja saa rahaston maksaessa palkkioita transaktioista, jotka koskevat rahaston sijoitussalkkuun kuuluvia arvopapereita. Palkkionpalautuksia saadaan tavallisesti transaktion toteuttavalta arvopaperivälittäjältä tai tämän välityksellä.

2.2.3. <u>TER-luvun ja sijoitussalkun kiertonopeuden esitystapa</u>

Jäsenvaltioita kehotetaan sallimaan, että TER-luku ja sijoitussalkun kiertonopeus esitetään joko yksinkertaistetussa tarjousesitteessä tai sen liitteenä samassa asiakirjassa kuin tiedot aiemmasta kehityksestä.

3. Jäsenvaltioita pyydetään ilmoittamaan komissiolle mahdollisuuksien mukaan 30 päivään syyskuuta 2004 mennessä toimenpiteistä, jotka ne ovat toteuttaneet tämän suosituksen johdosta, ja ilmoittamaan täytäntöönpanon ensimmäisistä tuloksista viimeistään 28 päivänä helmikuuta 2005.

4. Tämä suositus on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 27 päivänä huhtikuuta 2004.

Komission puolesta
Frederik BOLKESTEIN
Komission jäsen

LIITE I

TER-luku (Total Expense Ratio)

1. TER-luvun määritelmä

Yhteissijoitusyrityksen TER-luku lasketaan 3 kohdan mukaisesti jakamalla kaikki sen toiminnasta aiheutuvat kulut keskimääräisillä nettovaroilla.

2. Laskelmassa huomioon otettavat/pois jätettävät kustannukset

2.1 Toimintakulujen kokonaismäärä muodostuu kuluista, jotka vähennetään yhteissijoitusyrityksen varoista. Nämä kulut ilmoitetaan yleensä tilikaudelta annetussa yhteissijoitusyrityksen toimintakertomuksessa. Kulut ilmoitetaan bruttomääräisinä, koska niihin sisällytetään kaikki verot.

2.2 Kustannuksiin sisältyvät kaikki yhteissijoitusyrityksen asianmukaiset kulut laskentaperusteesta riippumatta (kiinteä palkkio, varojen arvoon tai kaupankäyntiin perustuvat palkkiot[3] jne.); näitä kuluja ovat muun muassa

- hallintopalkkiot sisältäen tuottosidonnaiset palkkiot,

- hallinnointikulut,

- säilytystehtävistä maksetut palkkiot,

- tilintarkastuspalkkiot,

- maksut osuudenomistajapalvelujen tarjoajille mukaan lukien luovutusasiamiehen (transfer agent) palkkiot ja maksut yhteissijoitusyrityksen meklari-välittäjille, jotka ylläpitävät yhteissijoitusyrityksen osuusrekisteriä ja tarjoavat sub-accounting -palveluja yhteissijoitusyritysten osuudenhaltijoille,

- maksut lakimiehille,

- rahaston maksamat liikkeeseenlaskuun tai osuuksien mitätöintiin liittyvät kulut,

- rekisteröinti- ja sääntelykulut sekä muut vastaavat kulut,

- muut rahastoyhtiön (tai muun tahon) saamat lisäpalkkiot, jotka perustuvat 4 kohdassa tarkoitettuihin palkkionjakosopimuksiin.

2.3 Toimintakustannusten kokonaismäärään eivät sisälly

[3] Tämä ei-tyhjentävä laskentaperusteiden luokittelu liittyy viimeaikaisten markkinakäytänteiden vaihtelevuuteen jäsenvaltioissa (= vuoden 2003 lopulla) eikä sen pitäisi tulkita tarkoittavan, että yksittäisiä sopimuksia tai palkkioita pidetään ilman muuta direktiivin 85/611/ETY (sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiiveillä 2001/107/EY ja 2001/108/EY) ja eturistiriitojen osalta erityisesti sen 5 f artiklan 1 kohdan b alakohdan tai kansallisten säännösten mukaisena.

- yhteissijoitusyrityksen sijoitussalkkuun liittyvät kaupankäyntikulut. Näitä kuluja ovat muun muassa välityspalkkiot, verot ja veronluonteiset maksut sekä transaktion vaikutus markkinoihin, kun otetaan huomioon välittäjäpalkkiot ja varojen likvidiys,

- luottojen korot,

- rahoitusjohdannaisista aiheutuvat kulut,

- osto- ja myyntipalkkiot sekä muut sijoittajan suoraan maksamat palkkiot,

- jäljempänä 4 kohdassa tarkoitetut palkkionpalautukset.

3. Laskentamenetelmä ja tietojen ilmoittaminen

3.1 TER-luku lasketaan vähintään kerran vuodessa jälkikäteen, yleensä yhteissijoitusyrityksen verokaudelta. Erityistapauksissa se voidaan laskea myös muulta ajanjaksolta. Yksinkertaistetussa tarjousesitteessä pitäisi olla joka tapauksessa selkeä viittaus tietolähteeseen (esimerkiksi rahaston verkkosivu), josta sijoittaja voi hankkia edellisten vuosien/ajanjaksojen TER-luvut.

3.2 Keskimääräiset nettovarat on laskettava käyttäen lukuja, jotka perustuvat varojen nettoarvon säännölliseen laskentaan esimerkiksi päivittäin, jos tämä on yhteissijoitusyrityksen toimintaa valvovien toimivaltaisten viranomaisten hyväksymä nettoarvon tavanomainen laskentatiheys. Poikkeukselliset olosuhteet tai tapahtumat, jotka voisivat johtaa harhaanjohtaviin lukuihin, on myös otettava huomioon.

Verohelpotuksia ei pitäisi ottaa huomioon.

Yhteissijoitusyrityksen tilintarkastajien ja/tai toimivaltaisten viranomaisten on hyväksyttävä TER-luvun laskentamenetelmä.

4. Palkkionjakosopimukset ja palkkionpalautukset

Palkkionjakosopimukset, jotka vaikuttavat TER-luvun ulkopuolelle yleensä jääviin kuluihin, johtavat usein tilanteeseen, jossa rahastoyhtiö tai muu taho vastaa todellisuudessa kokonaan tai osittain toimintakuluista, jotka pitäisi käytännössä sisällyttää TER-lukuun. Tämän vuoksi kyseiset kulut olisi otettava huomioon TER-lukua laskettaessa lisäämällä toimintakustannusten kokonaismäärään kaikki rahastoyhtiön (tai muun tahon) saamat palkkiot, jotka perustuvat palkkionjakosopimuksiin.

Palkkionjakosopimuksia, jotka liittyvät TER-luvun laskentaperusteisiin jo sisältyviin kuluihin, ei ole tarpeen ottaa huomioon. Palkkionpalautukset olisi myös jätettävä huomiotta TER-lukua laskettaessa.

Tämän vuoksi olisi noudatettava seuraavia periaatteita:

– Rahastoyhtiön saamat palkkiot, jotka perustuvat arvopaperivälittäjän kanssa kaupankäyntikuluista ja muun rahastoyhtiön kanssa, jos kyseessä on rahasto-osuusrahasto, tehtyyn palkkionjakosopimukseen (edellyttäen, että kyseistä palkkioita ei ole jo otettu huomioon synteettisessä TER-luvussa tai muissa

rahastolta jo perityissä ja TER-lukuun suoraan sisältyvissä kuluissa) olisi joka tapauksessa otettava huomioon TER-lukua laskettaessa.

– Toisaalta rahastoyhtiön saamaa palkkiota, joka perustuu rahaston kanssa tehtyyn palkkionjakosopimukseen (paitsi jos palkkio liittyy edellisessä luetelmakohdassa tarkoitettuun rahasto-osuusrahastoon) ei pitäisi ottaa huomioon TER-lukua laskettaessa.

5. Tuottosidonnaiset palkkiot

Tuottosidonnaiset palkkiot olisi otettava huomioon TER-lukua laskettaessa ja ne olisi ilmoitettava myös erikseen prosenttiosuutena varojen keskimääräisestä nettoarvosta.

6. Yhteissijoitusyrityksiin ja harmonisoimattomiin rahastoihin sijoittavat yhteissijoitusyritykset

Jos yhteissijoitusyritys sijoittaa vähintään 10 prosenttia nettovaroistaan toisiin yhteissijoitusyrityksiin tai harmonisoimattomiin rahastoihin, jotka julkistavat TER-lukunsa tämän liitteen mukaisesti, on julkistettava kyseisiä sijoituksia vastaava synteettinen TER-luku

Synteettinen TER-luku on seuraavien lukujen suhde:

— TER-luvun mukainen yhteissijoitusyrityksen toimintakustannusten kokonaismäärä, johon lisätään kohderahastoissa olevien omistusosuuksien aiheuttamat kustannukset (eli kohderahastojen TER-luku painotettuna yhteissijoitusyrityksen sijoitusosuudella) sekä kohderahastojen perimät merkintä- ja lunastuspalkkiot; saatu luku jaetaan

— rahaston keskimääräisillä nettovaroilla.

Kuten edellisessä alakohdassa todetaan, kohderahastojen perimät merkintä- ja lunastuspalkkiot olisi sisällytettävä TER-lukuun. Direktiivin 85/611/ETY 24 artiklan 3 kohdan mukaan merkintä- ja lunastuspalkkioita ei saa veloittaa, jos kohderahastot kuuluvat samaan konserniin.

Jos joku yhteissijoitusyrityksen sijoituskohteena oleva harmonisoimaton rahasto ei julkista TER-lukua tämän liitteen suositusten mukaisesti, kuluista olisi tiedotettava seuraavasti:

- on ilmoitettava, että synteettistä TER-lukua ei voida laskea kyseisten sijoitusten osalta,

- yksinkertaistetussa tarjousesitteessä on ilmoitettava kohderahastolta tai -rahastoilta perittyjen hallinnointipalkkioiden enimmäisosuus,

- kustannusten arvioitu kokonaismäärä on ilmoitettava seuraavan laskelman mukaisesti:

– karsittu synteettinen TER-luku, joka sisältää niiden yhteissijoitusyrityksen kohderahastojen TER-luvun, joiden TER-luku lasketaan tämän liitteen mukaisesti, painotettuna yhteissijoitusyrityksen sijoitusosuuden mukaan,

– edellisessä luetelmakohdassa laskettuun lukuun lisätään kunkin yhteissijoitusyrityksen kohderahaston merkintä- ja lunastuspalkkiot sekä paras käytettävissä oleva ylöspäin pyöristetty arvio TER-lukuun sisällytettävistä kuluista. Näihin kuluihin olisi sisällytettävä kyseisen rahaston hallinnointipalkkion enimmäismäärä ja viimeisin saatavilla oleva

tuottosidonnainen palkkio painotettuna yhteissijoitusyrityksen sijoitusosuudella.

6. Sateenvarjorahastot / Useampiosuuksiset rahastot (multi-class funds)

Sateenvarjorahastoissa TER-luku pitäisi laskea erikseen kullekin alarahastolle. Useita osuuslajeja tarjoavien rahastojen TER-luku vaihtelee osuuslajien mukaan, joten se olisi laskettava ja ilmoitettava erikseen kullekin osuuslajille. Sijoittajien tasapuolisen kohtelun periaate edellyttää, että osuuslajeittain vaihtelevat palkkiot ja kulut ilmoitetaan yksinkertaistetussa tarjousesitteessä. Erillisessä lausumassa olisi todettava, että varsinaisesta rahastoesitteestä käyvät ilmi kyseisten palkkioiden ja kulujen vaihtelun objektiiviset perustelut (esimerkiksi merkinnän suuruus).

———

LIITE II

Sijoitussalkun kiertonopeus

Rahaston tai tarvittaessa alarahaston sijoitussalkun kiertonopeus olisi laskettava seuraavalla tavalla:

Arvopaperien ostot = X

Arvopaperien myynnit = Y

Summa 1 = Arvopapereilla tehdyt transaktiot yhteensä = X + Y

Rahasto-osuuksien liikkeeseenlaskut/merkinnät = S

Rahasto-osuuksien mitätöinnit/lunastukset = T

Summa 2 = Rahasto-osuuksilla tehdyt transaktiot yhteensä = S + T

Nettovarojen keskimääräinen kokonaisarvo = M

Kiertonopeus = [(summa 1 – summa 2/M] x 100

Nettovarojen keskimääräinen kokonaisarvo vastaa liitteessä I olevan 3.2 kohdan mukaisella laskentatiheydellä laskettujen nettovarojen keskiarvoa. Kiertonopeus olisi ilmoitettava siltä kaudelta tai niiltä kausilta, joilta TER-luku ilmoitetaan. Yksinkertaistetussa tarjousesitteessä pitäisi olla joka tapauksessa selkeä viittaus tietolähteeseen (esimerkiksi rahaston verkkosivu), josta sijoittaja voi hankkia edellisten jaksojen sijoitussalkkujen kiertonopeudet.